

Posudek diplomové práce

Jméno diplomanta: **Jitka Rounová**

Téma a rozsah práce: **Překážka litispence v mezinárodním právu soukromém, celkem 50 stran textu, včetně literatury, příloh a resumé**

Datum odevzdání práce: 12.11.2024

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomová práce je velmi aktuální, litispence v přeshraničních vztazích je otázkou klasickou, velmi obtížně řešitelnou, s perspektivou nové, a to dokonce univerzální právní úpravy. Téma je poměrně úzce vymezeno, což umožňuje jít do značných podrobností, zajímavých pro praxi, a věnovat se i jednotlivým judikátům, které jsou s litispencí spojeny. Diplomová práce je tak nepochybně přínosná.

2. Náročnost tématu:

Téma je jakožto součást mezinárodního civilního procesního práva náročné. Diplomantka vychází ze zahraniční anglicky psané i z české literatury a judikatury, pracuje i s návrhem budoucí regulace, připravovaným v rámci Haagské konference mezinárodního práva soukromého. To je potřebné ocenit.

3. Kritéria hodnocení práce

Diplomová práce je poměrně logicky rozvržena. Práce sestává ze šesti kapitol, dále vnitřně rozčleněných, z nichž první je Úvodem a poslední je Závěrem.

V Úvodu (číslovaném 1.) diplomantka osvětluje cíl práce, jímž je analýza právní úpravy překážky litispence jako způsobu řešení jurisdikčních konfliktů v mezinárodním civilním procesním právu s důrazem na evropská nařízení. Výsledkem práce by mělo být i zhodnocení současných úvah o důslednější regulaci paralelních soudních řízení na půdě Haagské konference, případně v rámci EU. Diplomantka používá metodu analýzy a komparace.

V rámci Úvodu je nastíněn přehled celé práce, jak se to obvykle v kvalifikačních pracích píše. Bohužel přehled neodpovídá obsahové struktuře, obsahuje o kapitole méně, struktura byla

patrně později měněna, ale v textu zůstala původní koncepce. I na dalších místech je znát určitý spěch, se kterým byla práce připravována, text bohužel není precizní; k tomu přistupují i gramatické prohřešky, zejména nedostatečná shoda (např. Úmluva o soudních rozhodnutí – *passim*). Škoda, tyto nedostatky zbytečně snižují kvalitu práce.

Druhá kapitola, nazvaná Paralelní soudní řízení a jejich možná řešení, nastiňuje základní otázky spojené s tématem litispendence. Vymezuje pozitivní konflikt soudních pravomocí, pojem *res iudicata* a překážku litispendence, jakož i další způsoby paralelních soudních řízení, známé v angloamerickém systému, jimiž jsou *forum non conveniens* a *anti-suit injunction*. V závěru této kapitoly je uvedena předběžná otázka v řízení před SDEU ve věci C-946/19, MG v. HH, která byla posléze s ohledem na vystoupení UK z Evropské unie stažena a řízení o ní zastaveno. Otázka se týkala právě možného uplatnění *anti-suit injunction*. Zajímalo by mne, jak diplomantka odhaduje, že by SDEU rozhodl, pokud by k brexitu nedošlo: je to obecně otázka střetu *common law* a *civil law*, kterou bude potřebné dříve nebo později stejně vyřešit. K tomu by se diplomantka měla vyjádřit při ústní obhajobě své práce.

Třetí kapitola se již přímo zaměřuje na překážku litispendence ve vztahu k soudním řízením vedeným v EU. Diplomantka se zabývá zejména úpravou v nařízení Brusel I bis a jeho předchůdci a nařízením Brusel II ter a jeho předchůdci, včetně judikatury. Diplomantka zkoumá relevanci okamžiku zahájení řízení, pojem totožnosti řízení a tzv. související řízení.

Čtvrtá kapitola pojednává o překážce litispendence ve vztahu k soudním řízením vedeným ve třetích státech. Diplomantka zde poukazuje i na Luganskou úmluvu, chybně však uvádí, že platí i pro Lichtenštejnsko (s. 24), které se však záměrně mezinárodním smlouvám v tomto směru vyhýbá. Na s. 24 je rovněž zmíněn „právě probíhající *Judgements project*“ na půdě Haagské konference, i to by měla diplomantka uvést na pravou míru při ústní obhajobě. Pozornost je věnována zvláštní úpravě nařízení Brusel I bis, jako další instrumenty jsou uvedeny Luganská úmluva a Haagská úmluva o soudních rozhodnutích z r. 2019. Postrádám v této souvislosti bližší pohled na úpravu obsaženou ve dvoustranných smlouvách o právní pomoci, jsou jen zmíněny na s. 24, že v nich může být překážka litispendence také upravena. Ke smlouvám o právní pomoci a k jejich speciální úpravě litispendence by se diplomantka měla vyjádřit při ústní obhajobě, např. ve vztahu k často používané bilaterální smlouvě s Ukrajinou nebo ke smlouvě s Ruskem, a to ve srovnání v unijní úpravou. Jak by měla být tato úprava ve

dvoustranných smlouvách o právní pomoci interpretována? Je možné využít podrobnější pravidla a judikáty z evropského mezinárodního práva soukromého?

Předmětem páté kapitoly jsou výhledy do budoucna. Tato kapitola uvádí nejprve navrhované změny v rámci evropské úpravy, předložené EAPIL a prof. Hessem. Dalším projektem je tzv. *Jurisdiction Project*, připravovaný v rámci Haagské konference mezinárodního práva soukromého. Jedním z cílů tohoto projektu je snížit riziko paralelních soudních sporů. Diplomantka poukazuje na možnosti, jak otázku paralelních soudních řízení řešit: *lis pendens* nebo *forum non conveniens*, a popisuje navrhovaný způsob pro určování vhodnějšího soudu.

Práce končí Závěrem, v němž diplomantka shrnuje poznatky, k nimž dospěla. Bylo by vhodné, aby blíže odůvodnila své závěry ohledně nového vývoje, který se podle jejího názoru spíše přiklání k flexibilnějšímu institutu *forum non conveniens*. Se závěry práce lze v abstraktní rovině souhlasit, ale v praxi českých soudů je to pro mne představa obtížná. Asi by bylo vhodné zmínit, kdo naznačený příklon podporuje, zda jsou to pouze představitelé *common law*, nebo i někteří představitelé *civil law*.

Práce je dynamická, je psána čtivě, s využitím české i zahraniční literatury i judikatury. Po formální stránce, jak jsem již uváděla průběžně, jsou však v práci určité nedostatky, a je to škoda.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

K práci mám pouze formální připomínky výše zmíněné. Otázky k zodpovězení při obhajobě jsou rovněž uvedeny výše.

5. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě

Práci doporučuji k ústní obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou velmi dobře.

V Praze dne 28. 12. 2024

prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc.
oponentka diplomové práce